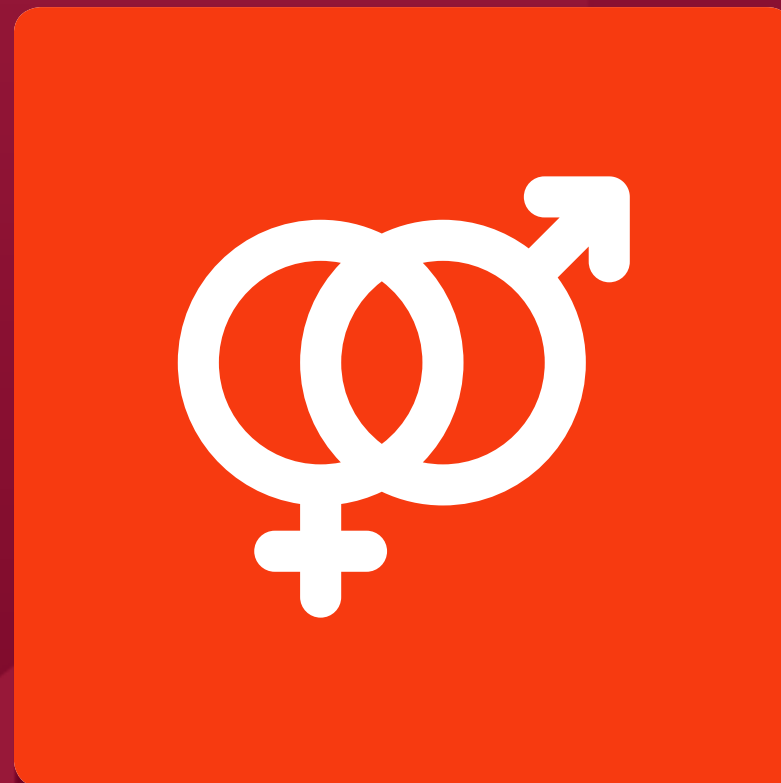

NIERÓWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ

**Scenariusze przedmiotowe
z elementami edukacji globalnej
dla uczniów w wieku 13-17 lat**

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

INFORMACJE WYDAWNICZE

Scenariusze przedmiotowe powstały w ramach projektu „Get up and Goals! Czas edukacji globalnej: Międzynarodowa sieć aktywnych szkół i uczenia się na rzecz osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju” współfinansowanego przez Unię Europejską.

Niniejsza publikacja została wydana przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej.
Za jej treść odpowiada Stowarzyszenie „Na Styku”.
Treść publikacji niekoniecznie odzwierciedla poglądy Unii Europejskiej.

Autorzy: Anna Krause, Katarzyna Skibowska-Bąkała, Liwia Parzonka, Aneta Ponikiewska

Redakcja techniczna: Sebastian Ropel, Dominik Krzyimiński

Redakcja językowa i merytoryczna: dr Małgorzata Zielińska, Dobrawa Aleksiak

Jak cytować?

Stowarzyszenie „Na Styku” (2019). *Nierówności ze względu na płeć. Scenariusze przedmiotowe z elementami edukacji globalnej dla uczniów w wieku 13-17 lat.* Gdańsk: Stowarzyszenie „Na Styku”.

Wydawca: Stowarzyszenie „Na Styku”

www.nastyku.org

Wersja 1.0

Gdańsk 2019

ISBN: 978-83-946340-5-6

Publikacja bezpłatna

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons - Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0)

Pełna treść licencji jest dostępna na stronie internetowej: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Spis treści

WSTĘP	4
NIERÓWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ – ogólny zarys tematyki segmentu	6
Scenariusz nr 1. Język angielski: Redraw the balance.....	9
Scenariusz nr 2. Język angielski: Gender pay gap.....	13
Scenariusz nr 3. Historia: Głos kobiet w historii.....	19
Scenariusz nr 4. Godzina wychowawcza: Międzynarodowe działania w walce z nierównościami ze względu na płeć	23

WSTĘP

Drodzy Nauczyciele,

Z wielką przyjemnością prezentujemy Wam scenariusze zajęć na temat edukacji globalnej, powstałe podczas współpracy z trójmiejskimi nauczycielami. Scenariusze zostały stworzone i przetestowane przez nauczycieli różnych szkół i przedmiotów, biorących udział w projekcie „Czas edukacji globalnej: Międzynarodowa sieć aktywnych szkół i uczenia się na rzecz osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju”, w roku 2018 i 2019. Projekt ten, współfinansowany przez Unię Europejską, umożliwiał współpracę i uczenie się w międzynarodowej sieci, składającej się z organizacji z 12 krajów europejskich. W Polsce prowadzony jest on przez Stowarzyszenie „Na Styku”, działające od 2003 roku na rzecz szerzenia wiedzy obejmującej zagadnienia globalizacji, praw człowieka, dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne, język, orientację seksualną czy niepełnosprawność, ochrony przyrody i środowiska naturalnego oraz środowiska życia człowieka. Scenariusze, które prezentujemy poniżej mogą być dowolnie i bezpłatnie wykorzystywane w działaniach edukacyjnych. Są one dostosowane do podstawy programowej uczniów w wieku 13-17 lat. Celowo nie podajemy konkretnego poziomu, tak aby to nauczyciele zadecydowali, czy dany scenariusz pasuje do możliwości klasy. Zachęcamy do korzystania ze scenariuszy również z innymi grupami osób uczących się.

Scenariusze podzielone są na cztery segmenty: migracje, zmiany klimatu, globalne nierówności oraz nierówności ze względu na płeć. W każdym segmencie znajdują się scenariusze zajęć w ramach różnych przedmiotów, a także wstęp o edukacji globalnej i wzmianka o danym segmencie z perspektywy edukacji globalnej.

Niektóre scenariusze zakładają korzystanie przez uczniów z internetu – gorąco zachęcamy by umożliwić uczniom w takim wypadku dostęp do sali komputerowej. Zachęcanie uczniów do korzystania z własnych tabletów czy smartfonów w czasie zajęć może być bowiem nie tylko niezgodne z polityką danej szkoły czy decyzjami rodziców uczniów, ale też może tworzyć sytuację, w której uczniowie porównują się ze względu na stan posiadania. Jeśli dostęp do sali komputerowej nie jest możliwy, uczniowie mogą sprawdzać dane np. grupowo na wspólnym sprzęcie lub w domu w ramach przygotowania do zajęć lub pracy domowej. Decyzję zostawiamy oczywiście Wam. Scenariusze zostały napisane i zredagowane w 2019 r. i zawierają najnowsze dane, jakie udało nam się znaleźć. Jednak świat się zmienia, zmieniają się wyniki badań statystycznych, pojawiają się nowe dane i nowe informacje. Pamiętaj o tym, korzystając z prezentowanych tu materiałów – sprawdź, czy pojawiły się nowe dane albo zachęć uczniów, by zrobili to sami. A może wspólnie zastanowicie się, jak można wyszukać potrzebne informacje, jakich słów kluczowych użyć i jak upewnić się, że strona, z której korzystacie, jest wiarygodna¹?

Życzymy owocnej pracy oraz wielu wspaniałych odkryć i dyskusji! Zachęcamy również do kontaktu i przesyłania informacji zwrotnych.

¹ Może przydać Wam się do tego wiedza o tym, jak korzystać z operatorów logicznych wyszukiwania (np. <http://kursdlaopornych.pl/google-operatorzy-wyszukiwania/>) oraz jak odróżnić „fake news” od rzetelnych informacji (np. <https://www.stopfake.org/pl/jak-rozpoznać-fejk/>)

EDUKACJA GLOBALNA

Czym jest edukacja globalna?

Żyjemy w świecie, który poprzez procesy globalizacji jest od siebie ściśle zależny – państwa i gospodarki ze sobą współpracują, a społeczeństwa i kultury nieustannie się stykają i łączą. W edukacji globalnej na pierwszy plan wysuwają się wszechobecne współzależności gospodarcze, polityczne, środowiskowe i kulturowe, występujące na różnych poziomach. Uświadamiając uczniom te połączenia zjawisk, edukacja globalna ma na celu przygotowanie młodego obywatela do zmierzenia się z wyzwaniami stawianymi ludzkości. Edukacja globalna jest więc podejściem edukacyjnym, odpowiadającym na potrzeby uczniów we współczesnym świecie, gdzie nie tylko problemy (np. zmiany klimatyczne czy nierówności) mają charakter globalny, ale też ich rozwiązania wymagają globalnej współpracy. Zgodnie z ogólnopolską definicją:

„Edukacja globalna kładzie szczególny nacisk na:

- tłumaczenie przyczyn i konsekwencji zjawisk
- ukazywanie wpływu jednostki na globalne procesy i wpływu globalnych procesów na jednostkę
- przełamywanie istniejących stereotypów i uprzedzeń
- przedstawianie perspektywy Globalnego Południa
- kształtowanie krytycznego myślenia i zmianę postaw [...]

U podstaw edukacji globalnej leżą wartości: godność, sprawiedliwość, solidarność, równość, pokój, wolność.

Edukacja globalna sprzyja kształtowaniu postaw: odpowiedzialności, szacunku, uczciwości, otwartości, odpowiedzialności, osobistego zaangażowania, gotowości do ustawicznego uczenia się”².

Dla poszerzenia wiedzy, polecamy portale:

<https://www.globalna.edu.pl/glowna/>

<http://www.edukacjaglobalna.ore.edu.pl/>

<http://e-globalna.edu.pl/>

<https://globalna.ceo.org.pl/>

i filmiki, np. taki, przygotowany przez Polską Akcję Humanitarną („Jak mówić o większości świata?”): <https://www.youtube.com/watch?v=iKfx9pAOR0>

I jeszcze szczególna prośba – zamiast kraje rozwinięte i rozwijające się (bądź trzeciego świata) używajmy określeń Globalna Północ i Globalne Południe, które są mniej wartościujące, a za to zgodne z wartościami edukacji globalnej.

W ramach naszego projektu podzieliliśmy zagadnienia szczegółowe wchodzące w zakres edukacji globalnej na cztery segmenty: migracje, zmiany klimatu, globalne nierówności oraz nierówności ze względu na płeć. Poniżej zajmujemy się jednym z nich.

² Czym jest edukacja globalna? <http://zagranica.org.pl/baza-wiedzy/cz%C4%99sto-zadawane-pytania/czym-jest-edukacja-globalna>

NIERÓWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ – ogólny zarys tematyki segmentu

Płeć biologiczna i kulturowa – o co chodzi?

Płeć kulturowa nie jest tym samym, co płeć biologiczna (cechy biologiczne mężczyzn i kobiet), ale jest społecznie tworzoną definicją mężczyzny i kobiety. Płeć biologiczna jest więc czymś, z czym się rodzimy, a płeć kulturowa jest czymś, czego się uczymy (co nabywamy). Role płci kulturowej często są zdeterminowane przez kulturę, w której zarówno mężczyźni, jak i kobiety uczone są stosownych norm i zachowań, odzwierciedlających społeczeństwo i relacje budowane przez tysiące lat. Przykładowo – w wielu krajach dziewczynki bawią się w dom, a chłopcy w wojnę, dziewczynki uczą się też często sprzątanía i gotowania, a chłopców gry w piłkę. W rodzinie, przedszkolu, szkole i poza instytucjami dziewczynki i chłopcy spotykają się z innymi oczekiwaniami, np. co do tego, jak powinny/i się zachowywać, ubierać, czym interesować. Dzieci uczą się więc swoich ról i poprzez to nabywają płeć kulturową. Role te często były i są sankcjonowane przez prawo. W ponad 150³ krajach istnieje co najmniej jeden przepis prawa, który dyskryminuje kobiety⁴.

Każdy doświadcza swojej płci kulturowej na dwa sposoby – jako tożsamość płciową (głęboko żywione, wewnętrzne poczucie własnego „ja”) oraz jako ekspresję płciową (postrzeganie swojej płci kulturowej w świecie oraz to, jak

społeczeństwo, kultura, społeczność i rodzina postrzegają ją, współdziałają z nią i próbują ją kształtować).

Normy dotyczące płci różnią się w zależności od wpływów kultury, religii i społeczności. Są one internalizowane we wczesnym okresie życia i wykorzystywane jako standardy i oczekiwania, które mężczyźni i kobiety powinni spełnić. Na ich podstawie powstają stereotypy płciowe, wpływające na dostęp kobiet i mężczyzn do pracy i na ich decyzje życiowe.

Czym są nierówności ze względu na płeć?

W skali globalnej kobiety historycznie i społecznie znajdują się w niekorzystnej sytuacji. Ma to również odzwierciedlenie w braku możliwości ekonomicznych i w nierównych stawkach wynagrodzenia. Kobiety wykonują 75% nieodpłatnych prac na świecie. W Wielkiej Brytanii, 74% firm płaci wyższe wynagrodzenia mężczyznom niż kobietom⁵. Jest to zjawisko znane jako luka płacowa (*gender pay gap* – różnice płacowe pomiędzy płciami) i może odzwierciedlać dyskryminację w obrębie firmy. Różnica w dochodach pomiędzy mężczyznami i kobietami poszerza się, nawet mimo tego, że wyeliminowanie jej mogłoby zwiększyć krajowe bogactwo (PKB)⁶ i mogłoby dodać aż 28 bilionów dolarów lub 26 procent do rocznego światowego

³ United Nations Office on Drugs and Crime (2018). A New Tool in Support of Sustaining Peace and Development: Practitioner's Toolkit on Women's Access to Justice Programming. Odczytane z: https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2018/May/a-new-tool-in-support-of-sustaining-peace-and-development_-_practitioners-toolkit-on-womens-access-to-justice-programming.html

⁴ United Nations Human Rights Office of the High Commissioner (b.d.). Combating discrimination against women. Odczytane z: https://www.ohchr.org/en/issues/discrimination/pages/discrimination_women.aspx

⁵ Może to dotyczyć wynagrodzenia na tym samym stanowisku lub przeszkód, jakie napotykają kobiety w znalezieniu lepiej płatnych stanowisk na rynku pracy (Gender pay gap: Men still earn more than women at most firms [21.02.2018]. BBC. Odczytane z: <https://www.bbc.co.uk/news/business-43129339>

⁶ Światowe Forum Gospodarcze (2017). The Global Gender Gap Report. Dostęp online: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf

PKB⁷. W 2018 r. Islandia stała się pierwszym krajem, który zdelegalizował wyższe wypłaty dla mężczyzn niż dla kobiet.

Równość płci polega na równych szansach, statusie, prawach oraz takim samym dostępie do zasobów i usług dla kobiet i mężczyzn. Równość płci przyczynić się może do zminimalizowania ubóstwa, podniesienia poziomu edukacji, zmniejszenia śmiertelności wśród dzieci oraz kobiet w ciąży, a także może wspomóc rozwój państw poprzez aktywne działanie kobiet.

Co można zrobić na rzecz równości płci?

Międzynarodowe działania: Organizacja Narodów Zjednoczonych omawia nierówność płci w swoich Celach Zrównoważonego Rozwoju (CZR). CZR 5 ma na celu „Osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewczynek poprzez promowanie praw kobiet, wzmocnianie pozycji ekonomicznej kobiet i zmniejszenie ubóstwa”⁸. UN Women jest organizacją ONZ powstałą dla wspierania powyższego celu⁹.

Krajowe działania: Rządy współpracują ze sobą w celu zapewnienia kobietom i dziewczynkom równego dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej oraz godnej pracy. Są to zagadnienia związane z powszechnymi wyzwaniami w krajach Globalnego Południa. W niektórych krajach istnieje Ministerstwo do Spraw Kobiet lub ds. Równości Płci np. w Szwecji, Australii czy Wielkiej Brytanii.

Lokalne działania: Zmiana jest często napędzana przez wiele pojedynczych osób oraz lokalnych i międzynarodowych organizacji, takich jak WEDO (Women's Environment and Development Organisation). Wśród nich są pisarki, takie jak Chimamanda Adichie, Ding Ling, Maya Angelou; działaczki, jak np. Malala Yousefzai i Wangari Maathai; polityczki, w tym Ellen Johnson Sirleaf, Benazir Bhutto, Vigdís Finnbogadóttir, Mary Robinson, Michelle Bachelet; prawniczki, jak Shirin Ebadi; filmowczynie, np. Deniz Gamze Ergüven i kobiety ze wszystkich dziedzin życia. Wielu mężczyzn, takich jak John Legend, Justin Trudeau i Trevor Noah, uważa się za feministów i popiera równość kobiet.

⁷ Madgavkar Anu, Kweilin Ellingrud i Mekala Krishnan (2016). The economic benefits of gender parity. Stanford Social Innovation Review.

Odczytane z: <https://www.mckinsey.com/mgi/overview/in-the-news/the-economic-benefits-of-gender-parity>

⁸ Sustainable Development Goals, Goal 5: Achieve gender equality and empower all women and girls,

Odczytane z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/>

⁹ UN Women. About UN Women. Odczytane z: <http://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women>

Jak uczyć na temat płci kulturowej i nierównościach ze względu na płęć?

Uczenie na temat płci kulturowej to między innymi pokazywanie sytuacji, w której jedna z płci może być dyskryminowana i sposobów walki z taką dyskryminacją. Ważne jest też dbanie o to, by samemu nie szufladkować i nie dyskryminować uczniów.

Poniżej kilka opracowanych przez nas wskazówek:

1. Zastanów się, czy sam/a nieświadomie nie traktujesz różnie chłopców i dziewcząt. Czy masz wobec nich takie same oczekiwania i tak samo oceniasz ich wyniki, działania lub ich brak?
2. Pamiętaj, że płęć kulturowa to nie jest albo-albo, ale spektrum. Nie każdy uczeń/uczenica identyfikuje się z konkretnymi normami dotyczącymi płci, na przykład niektóre osoby mogą chętnie podejmować się zarówno działań uważanych za typowo męskie i typowo damskie (np. szydełkowanie i gra w piłkę), inne mogą nie być zainteresowane żadnymi z nich. Podobnie sprawa ma się z ubiorem, wyglądem, sposobem wyrażania się itd.
3. Zwróć uwagę na to, by nie wzmacniać stereotypów płciowych, np. sugerując, że dziewczynki czy chłopcy zachowują się w określony sposób. Podkreśl za to, że osobowość każdego składa się z wielu różnych cech. Mogą w tym pomóc ćwiczenia, w których uczniowie odkrywają cechy, zainteresowania i potrzeby, które wszyscy mają wspólne i takie, które są specyficzne dla każdego z nich. Może okaże się, że więcej nas wszystkich łączy niż dzieli?
4. Pamiętaj też, że istnieją osoby transpłciowe; osoby, które nie identyfikują się z żadną płcią; oraz osoby identyfikujące się z oboma płciami (a także takie, które mają biologiczne cechy kobiety i mężczyzny) i mogą być nimi Twoi uczniowie. Unikaj więc stereotypów i np. dzielenia grupy na chłopców i dziewczęta.
5. Nie przedstawiaj feminizmu jako walki płci albo walki między kobietami a mężczyznami, a raczej jako walkę wielu ludzi na rzecz równości. Podkreślaj raczej wspólnotę interesów niż antagonizm płci.
6. Pokaż uczniom historie osób różnych płci, dzięki którym będą mogli wczuć się w sytuację innej osoby - najlepiej by były to historie osób o różnych płciach i różnych podejściach do swojej płci.
7. Jeśli uczniowie interesują się różnicami biologicznymi między płciami albo różnicami powodowanymi przez męskie lub żeńskie hormony, upewnij się, że znasz fakty naukowe na ten temat i masz dostęp do rzetelnych informacji o tych różnicach.
8. Pamiętaj, że istnieje wiele różnych nierówności i sposobów dyskryminacji – ludzie mają utrudniony dostęp do zasobów czy do rynku pracy nie tylko ze względu na płęć, ale i pochodzenie etniczne, klasowe, orientację seksualną, religię, wiek czy sytuację rodzinną (posiadanie dzieci). Różnice te nakładają się na siebie, potęgując nierówności, o czym możemy mówić przez pryzmat teorii intersekcyjnej. Warto być więc przygotowanym do dyskusji i spodziewać się, że np. uczniowie uznają za lepszą sytuację dobrze wykształconej białej kobiety niż niepiśmiennego starszego mężczyzny, Muzułmanina albo Roma. Mówiąc więc o nierównościach ze względu na płęć musimy pamiętać, że nie są one jedyne i w danej sytuacji mogą być przyćmione przez inne rodzaje dyskryminacji.
9. Uczniowie mają tendencję do formułowania uogólnień na podstawie pojedynczych historii czy zasłyszanych sytuacji jednostkowych. Jeśli np. w czyjejś rodzinie kobiety zarabiają więcej albo mężczyźni są ofiarami przemocy, może wydawać im się, że jest to sytuacja rozpowszechniona albo że przemoc i dyskryminacja ze względu na płęć nie istnieją. Warto więc pokazać im różne statystyki albo poprosić w ramach zadania domowego o sprawdzenie ich i odnalezienie rzetelnych źródeł.
10. Jednym z najważniejszych zadań uczenia się o płci kulturowej, jest to, by uczniowie wiedzieli, że płęć kulturowa nie powinna ograniczać ich marzeń i aspiracji życiowych. Kobiety mogą być astronautkami, programistkami, mężczyźni mogą pracować w przedszkolu czy być pielęgniarzami – może znajdziesz i przedstawisz uczniom takie historie?
A może zaprosisz do klasy osoby pracujące w zawodach stereotypowo przypisywanych innej płci?

PRZEDMIOT

Język angielski

METODY:

Praca indywidualna i w grupach, praca w parach, wykorzystanie technologii informatycznej, analiza materiału filmowego, dyskusja

CZASTRWANIA

45 min.

MATERIAŁY:

Materiały video, karta praca- załącznik 1

PRZEBIEG

ROZGRZEWKA – PRACA W GRUPACH

Uczniowie dzielą się na 5 grup. Każda z grup losuje kartę z nazwą zawodu (a surgeon, the president, a nurse, a firefighter, a soldier). Każda grupa ma również do dyspozycji czystą kartkę papieru (co najmniej A4).

a surgeon	a nurse	a firefighter	a soldier	the president
-----------	---------	---------------	-----------	---------------

Zadaniem grup jest przygotowanie krótkiej charakterystyki typowego reprezentanta danego zawodu - wyglądu, wieku, cech charakteru, imienia. **Na tym etapie nie pytamy o płeć przedstawicieli różnych zawodów.**

Karty z nazwami wykonawców poszczególnych zawodów należy przyczepić/przykleić do tablicy. Pod nimi poszczególne grupy będą przedstawiały swoich stereotypowych przedstawicieli danego zawodu. Po przedstawieniu swoich postaci uczniowie proszeni są o komentarz dotyczący **płci** swoich postaci. Zakładamy, że zadanie wykaże, jak bardzo stereotypowo myślimy o zawodach. Bez komentowania przejdź do następnej części lekcji.

WIELKIE IDEE

- **Czym jest płeć kulturowa**
- **Normy dotyczące płci**

CELE

- uczeń rozumie różnice między płcią biologiczną a płcią kulturową
- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płeć
 - uczeń potrafi wyjaśnić zjawisko stereotypizacji ze względu na płeć
- uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji ze względu na płeć
- uczeń dostrzega konsekwencje społeczne wynikające z dyskryminacji ze względu na płeć
- uczeń rozumie uniwersalność praw człowieka

FILMIK I DYSKUSJA

Puść filmik *A Class That Turned Around Kids' Assumptions of Gender Roles!*

<https://www.youtube.com/watch?v=G3Aweo-74kY>

Poproś uczniów o ich odczucia po filmie. Zapisz na tablicy jedno z kluczowych zdań, jakie pojawia się w filmie: GENDER STEREOTYPES ARE DEFINED BETWEEN THE AGE OF 5 AND 7

Zadaj pytanie: *What are stereotypes? Can they be harmful?*, poproś uczniów o zdefiniowanie słowa *stereotype* (an over-generalized belief about a particular category of people). Po krótkiej dyskusji zapisz na tablicy dwa terminy: sex (płeć biologiczna) oraz gender (płeć kulturowa); następnie poproś uczniów o podanie ich definicji. Wyjaśnienie słów będzie wymagało skorzystania ze słownika – pozwól uczniom skorzystać z internetu, najlepiej w sali internetowej lub na tablicy interaktywnej. Wyjaśnijcie pojęcia na forum klasy.

Gender – social roles encompassing a range of behaviors and attitudes that are generally considered acceptable and appropriate for people based on expectation of given society or culture.

Podkreśl, że płeć kulturowa nie wynika z płci biologicznej (cech fizycznych), a z zachowań, stereotypów i ról płciowych, rozumianych w danym społeczeństwie jako kobiece lub męskie, przyjmowanych w zakresie danego społeczeństwa lub kultury.

Wspomnij, że wiele rzeczy wpływa na postrzeganie płci kulturowej, przykładami są:

- **Personality traits** (cechy charakteru) — For example, women are often expected to be accommodating and emotional, while men are usually expected to be self-confident and aggressive.
- **Domestic behaviors** (role w domu) — For example, some people expect that women will take care of the children, cook, and clean the home, while men take care of finances, work on the car, and do the home repairs.
- **Choice of occupations** (zawód) — Some people are quick to assume that teachers and nurses are women, and that pilots, doctors, and engineers are men.
- **Physical appearance** (wygląd) — For example, women are expected to be thin and graceful, while men are expected to be tall and muscular. Men and women are also expected to dress and groom in ways that are stereotypical to their gender (men wearing pants and short hairstyles, women wearing dresses and make-up).

WIELKIE IDEE

- **Czym jest płeć kulturowa**
- **Normy dotyczące płci**

CELE

- uczeń rozumie różnice między płcią biologiczną a płcią kulturową
- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płeć
 - uczeń potrafi wyjaśnić zjawisko stereotypizacji ze względu na płeć
- uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji ze względu na płeć
- uczeń dostrzega konsekwencje społeczne wynikające z dyskryminacji ze względu na płeć
- uczeń rozumie uniwersalność praw człowieka

PRAWA KOBIET – FILMIK I PRACA W GRUPACH

- Zadaj pytania uczniom: *Are women thought to be worse than men? Why?, What may be the consequences connected with gender stereotypes when it comes to women?*
- Puść krótki film (United for Human Rights. "What are human rights?") wprowadzający zagadnienia praw człowieka i pobudzający do refleksji nad uniwersalnością tych praw (do 1:30 min) <https://www.humanrights.com/what-are-human-rights/>
- Uczniowie dostają karteczki z wypisanymi prawami człowieka (Załącznik 1 do wydrukowania i pocięcia). Wybierają z nich te, które są wg. nich najważniejsze dla szczęśliwego, pełnego człowieczeństwa i przyklejają je na tablicy wokół prostego rysunku kobiety.
- Po wykonaniu zadania podkreśl, że wszystkie prawa dotyczą podstawowych praw człowieka (czyli dotyczą na równi kobiet i mężczyzn), oraz że wszystkie powinny być respektowane, jednak tak nie jest. Podkreśl, że ponad 150 krajów posiada co najmniej jeden przepis prawa, który dyskryminuje kobiety¹⁰. Powiedz, że wiele krajów ma nieprzyjazne prawo w stosunku do kobiet, a jako przykład podaj Arabię Saudyjską, gdzie dopiero od 2018 roku kobiety mają prawo prowadzić samochód.

PODSUMOWANIE

Na zakończenie lekcji poproś uczniów o komentarz:

- Would you rather have a son or a daughter? Why?
- How would the world we live in be different without discrimination against women? Is it a vision worth fighting for?

A. Materiały dodatkowe/pomocnicze (linki, obrazy etc.): *United Nations Universal Declaration of Human Rights*. Odczytane z: https://www.youthforhumanrights.org/what-are-human-rights/universal-declaration-of-human-rights/articles-1-15.html?fbclid=IwAR2i90jRISkOYtfScTla1gcdr_I1e192gQ-1mGUHHGGDyk1WOJ-zNub5IGA

B. Załączniki

WIELKIE IDEE

- **Czym jest płęć kulturowa**
- **Normy dotyczące płęci**

CELE

- uczeń rozumie różnice między płcią biologiczną a płcią kulturową
- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płęć
 - uczeń potrafi wyjaśnić zjawisko stereotypizacji ze względu na płęć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji ze względu na płęć
- uczeń dostrzega konsekwencje społeczne wynikające z dyskryminacji ze względu na płęć
- uczeń rozumie uniwersalność praw człowieka

¹⁰ Yosola Olorunshola, 2016, „7 appalling facts that prove we need gender equality now” <https://www.globalcitizen.org/en/content/shocking-facts-gender-inequality-international-wom/>

Załącznik 1 Karta pracy – prawa człowieka

We Are All Born Free & Equal. We are all born free. We all have our own thoughts and ideas. We should all be treated in the same way.	Don't Discriminate. These rights belong to everybody, whatever our differences.	The Right to Life. We all have the right to life, and to live in freedom and safety.	We're All Equal Before the Law. The law is the same for everyone. It must treat us all fairly
The Right to Trial. If we are put on trial this should be in public. The people who try us should not let anyone tell them what to do.	The Right to Privacy. Nobody should try to harm our good name. Nobody has the right to come into our home, open our letters, or bother us or our family without a good reason.	The Right to Seek a Safe Place to Live. If we are frightened of being badly treated in our own country, we all have the right to run away to another country to be safe.	Marriage and Family. Every grown-up has the right to marry and have a family if they want to. Men and women have the same rights when they are married, and when they are separated
Freedom of Thought. We all have the right to believe in what we want to believe, to have a religion, or to change it if we want.	Freedom of Expression. We all have the right to make up our own minds, to think what we like, to say what we think, and to share our ideas with other people.	The Right to Democracy. We all have the right to take part in the government of our country. Every grown-up should be allowed to choose their own leaders.	Social Security. We all have the right to affordable housing, medicine, education, and childcare, enough money to live on and medical help if we are ill or old.
Workers' Rights. Every grown-up has the right to do a job, to a fair wage for their work, and to join a trade union.	Food and Shelter for All. We all have the right to a good life. Mothers and children, people who are old, unemployed or disabled, and all people have the right to be cared for.	The Right to Education. Education is a right. Primary school should be free. We should learn about the United Nations and how to get on with others. Our parents can choose what we learn.	A Fair and Free World. There must be proper order so we can all enjoy rights and freedoms in our own country and all over the world.

WIELKIE IDEE

- **Czym jest płęć kulturowa**
- **Normy dotyczące płęci**

CELE

- uczeń rozumie różnice między płcią biologiczną a płcią kulturową
- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płęć
 - uczeń potrafi wyjaśnić zjawisko stereotypizacji ze względu na płęć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji ze względu na płęć
- uczeń dostrzega konsekwencje społeczne wynikające z dyskryminacji ze względu na płęć
- uczeń rozumie uniwersalność praw człowieka

PRZEDMIOT

Język angielski

METODY:

Praca indywidualna i w grupach, praca w parach, wykorzystanie technologii informatycznej, praca z tekstem źródłowym, analiza materiału filmowego, dyskusja, debata, plakat/rysunek/prezentacja

CZASTRWANIA

45 min.

MATERIAŁY:

Materiały: Video, karty pracy – załącznik 1 i 2

WIELKIE IDEE

• Nierówność płci

PRZEBIEG

WPROWADZENIE

- Poproś uczniów, by dobrali się w pary i rozwiązali kartę pracy *Killer Facts* (Załącznik nr 1). Pozwól uczniom skorzystać z internetu.
- Po zakończeniu zadania przeprowadź krótką dyskusję, zadając pytania *Is there anything that you found surprising? Were you aware of these facts?* Podsumuj, że na świecie kobiety często muszą mierzyć się z o wiele trudniejszymi sytuacjami i warunkami życia, niż mężczyźni.

EKSPERYMENT

Poproś dwoje ochotników (obojga płci – to ważne), aby wzięli udział w eksperymencie. Daj im proste zadanie, które będą mieli wykonać wspólnie (w którym będzie równy podział pracy, np. segregowanie kredek, ustawienie krzeseł w rzędzie etc.). Ochotnicy wykonują zadanie, a następnie zostają nagrodzeni ocenami (umownie) – chłopiec dostaje lepszą ocenę niż dziewczyna. Należy poinformować ochotniczkę, że dostała gorszą ocenę, ponieważ jest kobietą. Ochotnicy poproszeni są o podzielenie się odczuciami, a grupa – o komentarz.

Puść film przedstawiający eksperyment wykonany przez norweskie dzieci „Finansforbundet on Equal pay: What do these kids understand that your boss doesn't?” (https://www.youtube.com/watch?v=snUE2jm_nFA)

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

DEFINICJA I DEBATA

Wprowadź pojęcie luki płacowej (GENDER PAY GAP), spróbuj zdefiniować je z uczniami.

Gender pay gap is the average difference between the remuneration for men and women who are working.

Zachęć uczniów do debaty na temat nierówności w otrzymywanym wynagrodzeniu przez kobiety i mężczyzn. W tym celu podziel klasę na 2 grupy. Grupa pierwsza będzie miała za zadanie przygotowanie argumentów „za”, grupa druga natomiast „przeciw” podanej tezie. Podział grupy powinien nastąpić przed przedstawieniem tezy. Podkreśl, że podział stron jest umowny, na potrzeby debaty. Przedstaw tezę - “WOMEN SHOULDN'T EARN AS MUCH AS MEN BECAUSE THEY DON'T WORK AS HARD”.

Po przygotowaniu argumentów młodzież przedstawia je, z zachowaniem poszanowania dla innego punktu widzenia. Pełnisz rolę moderatora i pilnujesz, by rzetelna dyskusja nie przeistoczyła się w sprzeczkę. Po debacie konieczne jest jej omówienie. Skorzystaj z poniższego omówienia przyczyn luki płacowej, aby podsumować dyskusję:

Women are generally paid less than men on average. Reasons:

- Reason 1: There are more men in senior roles than women
- Reason 2. Caring responsibilities and part-time roles are shared unequally
- Reason 3: Women choose to work in low-paid roles and sectors
- Reason 4. Women are paid less than men for the same role

(źródło: <https://timewise.co.uk/article/article-real-reasons-behind-gender-pay-gap/>)

WIELKIE IDEE

• Nierówność płci

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

PODSUMOWANIE

W ramach podsumowania uczniowie mają zastanowić się indywidualnie nad możliwymi konsekwencjami nierówności ze względu na płeć i luki płacowej. Poproś uczniów, aby podzielili się swoimi przemyśleniami. Możesz im również podpowiedzieć przykłady, takie jak economic dependence, difficulties in finding job, feeling of inequality, unequal job conditions, especially due to maternity leave, difficulties in balancing work and private life.

Materiały dodatkowe/pomocnicze (linki, obrazy etc.):

- Charlotte Gascoigne „The real reasons behind the gender pay gap” <https://timewise.co.uk/article/article-real-reasons-behind-gender-pay-gap/>
- Kate Whiting (08.03.2019). 7 surprising and outrageous stats about gender inequality. World Economic Forum. Odczytane z: <https://www.weforum.org/agenda/2019/03/surprising-stats-about-gender-inequality/>
- 21 Facts About Gender Inequality You Need To Know Now (01.03.2018). Odczytane z: <https://www.makers.com/blog/21-facts-you-never-knew-about-international-gender-inequality?guccounter=1>

WIELKIE IDEE

• *Nierówność płci*

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

ZAŁĄCZNIK NR 1 – KARTA PRACY *KILLER FACTS*

KILLER FACTS ON GENDER INEQUALITY

_____ % of the world's chronically hungry are women and girls.
_____ of all children denied school are girls, and 75 per cent of the world's 876 million illiterate adults are women
In 2015 women held only _____ per cent of the world's parliamentary seats, and only _____ % of the world's cabinet ministers were women.
Only _____ countries have met the UN target of 30 percent female decision-makers.
_____ women around the world are likely to be victims of gender-based violence in their lifetime.
As a result of violence and neglect, there are _____ million fewer women in South Asia today than there should be.
Every extra year a girl spends at school could reduce child mortality by _____ %.
Almost _____ women died in 2013 from causes related to pregnancy and childbirth. Most of these deaths are preventable. Of these deaths, _____ % are in developing countries. In parts of Africa, maternal mortality rates are 1 in 16.
In most countries women earn between _____ % of men's wages - for the same work*
_____ victims of human trafficking are girls

60	75	21	8	46	300,000
One in three	50	10	60 to 75	Two-thirds	4 out of 5

WIELKIE IDEE
• **Nierówność płci**

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

KILLER FACTS ON GENDER (IN)EQUALITY - TEACHERS' NOTES

(the facts are copied from *Killer facts on gender equality*. Oxfam New Zealand. <https://www.oxfam.org.nz/what-we-do/issues/gender-equality/killer-facts>, while the quotes come from Yosola Olorunshola, 2016, „7 appalling facts that prove we need gender equality now” <https://www.globalcitizen.org/en/content/shocking-facts-gender-inequality-international-wom/>)

- **60%** of the world’s chronically hungry are women and girls.
- Two-thirds of all children denied school are girls, and **75** per cent of the world’s 876 million illiterate adults are women
- “Around the world, 63 million girls are currently out of school – **that is almost the same size as the entire population of the UK**. Even if a girl does make it to primary school, the drop-out rate before she reaches secondary school is steep. The majority of girls in Sub-Saharan Africa do not complete their secondary education. The impact this has on their lives can be devastating. Girls who do not complete school are not only more likely to live in extreme poverty, they also miss out on vital knowledge that affects all areas of life - from how to protect their sexual health to how to defend their own human rights. For example, one study found that non-literate women were four times more likely to believe HIV could not be prevented. Without an education, any girl would struggle to protect herself and fully take control of her future.”
- “Too many people around the world never learn how to read or write. This is a tragedy for both men and women, but the imbalance reflects a deep structural inequality rooted in one clear cause: a woman is twice more likely to be illiterate than a man because she is twice as likely to miss out on education completely.”
- Women hold only **21** percent of the world’s parliamentary seats, and only **8** percent of the world’s cabinet ministers are women.
 - ◊ “Although women make up 49.6% of the world’s population, only 11 women served as heads of state in 2015, whilst 10 served as heads of government. 196 world leaders signed the Global Goals - but can we really create a fairer world if only a tenth of these are women?”
- Only **46** countries have met the UN target of 30 percent female decision-makers.

WIELKIE IDEE

• Nierówność płci

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

- **One in three** women around the world are likely to be victims of gender-based violence in their lifetime.
 - ◇ "According to UN estimates, up to 35% of women alive today have experienced sexual or physical violence. The most common form of gender-based violence is committed by an intimate partner. The prevalence of violence against women across the world means that women aged 15-44 are more at risk from rape and domestic violence than from cancer, motor accidents, war and malaria."
- As a result of violence and neglect, there are **50** million fewer women in South Asia today than there should be.
- Every extra year a girl spends at school could reduce child mortality by **10** percent.
- Almost **300,000** women died in 2013 from causes related to pregnancy and childbirth. Most of these deaths are preventable. Of these deaths, 99 percent are in developing countries. In parts of Africa, maternal mortality rates are 1 in 16.
- In most countries women earn between **60 to 75%** of men's wages - for the same work
 - ◇ "The gender pay gap knows no borders, so whether you're a farmer in Kenya or an actress in Hollywood, it's likely you'll only be paid two-thirds as much as your male counterpart. In a powerful open letter, actress Jennifer Lawrence opened up about why – despite her privilege – being paid far less than her male co-stars is not simply a 'first world problem.' Across industries and cultures alike, the belief that women should expect less than men persists. Nowhere is this more apparent than when it comes to a girl's education."

WIELKIE IDEE
• **Nierówność płci**

CELE

- uczeń rozumie pojęcie luki płacowej (gender pay gap)
- uczeń zna najważniejsze fakty dotyczące globalnych nierówności ze względu na płeć
 - uczeń rozumie zagrożenia płynące z dyskryminacji płciowej
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
- uczeń poszerza słownictwo związane z pracą i rynkiem pracy

PRZEDMIOT

Historia

METODY:

Praca w parach, praca z tekstem, dyskusja, rozmowa nauczająca, burza mózgów

CZASTRWANIA

45 min.

MATERIAŁY:

Prezentacja, karty z tekstami

WIELKIE IDEE
• **Prawa kobiet**

PRZEBIEG

WPROWADZENIE

Zacznij od zapytania uczniów, z czym kojarzy im się współczesny feminizm – zapisz spostrzeżenia uczniów na tablicy. Na tym etapie nie wprowadzaj definicji. W tle wyświetlana jest prezentacja porządkująca zajęcia. Następnie uczniowie na podstawie posiadanej wiedzy odpowiadają na pytania:

- Od kiedy kobiety mają prawa głosu w Polsce i na świecie?
- Jak były dyskryminowane w dawnych epokach?

PRACA Z TEKSTEM ŹRÓDŁOWYM W PARACH

Opowiedz uczniom o Christine de Pizan. Następnie uczniowie pracują w parach. Otrzymują teksty źródłowe (Załącznik 1) i odpowiadają na pytania do pierwszego z nich (pytania wyświetlane są cały czas na prezentacji):

- W jaki sposób kobiety były ograniczane w średniowieczu?
- Do czego miały, a do czego nie miały prawa?

Przedstaw następną sylwetkę - Sojourner Truth, poproś uczniów o przeczytanie jej przemowy (Załącznik 2) i odpowiedzenie na pytania:

- Co jej przeszkadzało?
- Jakie były jej postulaty?

CELE

- uczeń rozumie, czym jest feminizm, dlaczego ruch powstał oraz jakie są jego cele
- uczeń poznaje historyczne przykłady kobiet łamiących stereotypy dotyczące roli kobiet
- uczeń rozumie dynamikę procesów zmian zachodzących w społeczeństwach
 - uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
 - uczeń potrafi podać przykład lokalnej i międzynarodowej grupy działającej na rzecz praw kobiet

DYSKUSJA

Dyskusja na temat tego, czym jest feminizm – wyjaśnienie pojęcia i korzeni (można skorzystać z definicji ze strony: <https://rownosc.info/dictionary/feminizm/>)

Zaproś uczniów do dyskusji na dane pytania:

- Czy feminizm jest potrzebny?
- Czy mężczyźni mogą być feministami?
- Jakie prawa mają współcześnie kobiety, których nie miały w przeszłości?
- Czy wszędzie na świecie jest tak samo?

PRACA DOMOWA

Poproś uczniów, aby wyszukali w Internecie i opisali w kilku zdaniach lokalną lub międzynarodową grupę wspierającą walkę o prawa kobiet.

A. Materiały dodatkowe/pomocnicze (linki, obrazy etc):

Prezentacja do zajęć: http://prezi.com/1dukn8hcru4v/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

B. Źródła:

R. Kamprowski, *Miejsce i rola kobiety w rodzinie na przestrzeni wieków. Od Antyku po I wojnę światową. Zarys problematyki*, dostęp online: <https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/3835/1/kamprowski.pdf>

Howard Zinn, *Ludowa historia Stanów Zjednoczonych. Od roku 1492 do dziś*, tłum. Andrzej Wojtasik, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2016, s. 176 i 246.

C. Załączniki:

Załącznik nr 1 – kobiety w średniowieczu

Załącznik nr 2 - przemowy Sojourner Truth

WIELKIE IDEE
• **Prawa kobiet**

CELE

- uczeń rozumie, czym jest feminizm, dlaczego ruch powstał oraz jakie są jego cele
- uczeń poznaje historyczne przykłady kobiet łamiących stereotypy dotyczące roli kobiet
- uczeń rozumie dynamikę procesów zmian zachodzących w społeczeństwach
 - uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
 - uczeń potrafi podać przykład lokalnej i międzynarodowej grupy działającej na rzecz praw kobiet

Załącznik nr 1 - Kobiety w średniowieczu

„Tradycja judeochrześcijańska traktowała kobietę jako własność mężczyzny – najpierw ojca, później męża, „on zobowiązany był zapewnić jej utrzymanie”. Biblijne spojrzenie na kobietę zaważyło na jej późniejszym postrzeganiu, głównie w epoce wczesnego średniowiecza. Biblijna Ewa stała się więc uosobieniem niewiast, nie tylko dla filozofów ale także i teologów. Obraz kobiety wczesnego średniowiecza przesiąknięty był złym wizerunkiem, w którym podkreślano negatywne cechy kobiecej osobowości, moralności, charakteru czy natury. Nieco inaczej rzecz się miała pośród społeczeństw słowiańskich, które do kobiet odnosiły się z dużym szacunkiem. W germańskim prawodawstwie była ona postrzegana jako istota nie potrafiąca zadbać o swoje własne interesy. Takim przykładem było np. prawo lombardzkie, które nawet dorosłą kobietę pozostawiało pod opieką mężczyzny

Przyjęcie chrztu przez Mieszka I w roku 966 pociągnęło za sobą, oprócz reperkusji politycznych, zmiany w istniejących do tej pory relacjach wewnątrzrodzinnych. Pozycja kobiety zbliżyła się do miejsca i roli zarezerwowanej dla mężczyzn. „Kobieta i mężczyzna odtąd mieli być różnymi, ale równymi pod względem praw i obowiązków towarzyszami życia”. Stopniowo zaczęto zdawać sobie sprawę, iż córki pełnić mogą całkowicie nową rolę w realizacji dążeń dynastycznych i politycznych. Kobieta miała jednak utrudniony dostęp do wielu zawodów czy zajęć. Często spotykanym była odmowa córkom czy żonom, prawa do nauki. W zestawieniu z antykiem, liczba kobiet piszących w średniowieczu jest zdumiewająca. Należy to tłumaczyć rosnącą rolą kościoła, bowiem duża liczba kobiet w klasztorach uczyła się pisać i czytać”.

Źródło: R. Kamprowski, *Miejsce i rola kobiety w rodzinie na przestrzeni wieków. Od Antyku po I wojnę światową. Zarys problematyki*, dostęp online: <https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/3835/1/kamprowski.pdf>

WIELKIE IDEE • Prawa kobiet

CELE

- uczeń rozumie, czym jest feminizm, dlaczego ruch powstał oraz jakie są jego cele
- uczeń poznaje historyczne przykłady kobiet łamiących stereotypy dotyczące roli kobiet
- uczeń rozumie dynamikę procesów zmian zachodzących w społeczeństwach
 - uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
 - uczeń potrafi podać przykład lokalnej i międzynarodowej grupy działającej na rzecz praw kobiet

Załącznik nr 2 - przemowy Sojourner Truth

Mowa wygłoszona w 1851 w Seneca Falls na konwencji ruchu kobiecego przez Sojourner Truth
„Tamten mężczyzna mówi, że kobietom należy pomagać przy wsiadaniu do wagonu, przenosić przez błoto. (...) A mnie nikt nie pomaga wsiadać do wagonów ani nie przenosi nad kałużami, ani nie ustępuje najlepszego miejsca! A czyż nie jestem kobietą?

Popatrzcie na mnie! Popatrzcie na moje ramiona! Orałam, siałam i znosiłam zboże do spichlerzy i żaden mężczyzna nie mógł mi dorównać! A czyż nie jestem kobietą?

Mogę pracować i jeść tyle co mężczyzna – jeśli będę miała okazję – a i bać zniosę równie dobrze! A czyż nie jestem kobietą?

Urodziłam trzynastoro dzieci i patrzyłam, jak większość została sprzedana w niewolę, a kiedy opłakiwałam je w swoim matczynym sercu, nie słyszał mnie nikt prócz Jezusa! A czyż nie jestem kobietą?”

Źródło: Howard Zinn, *Ludowa historia Stanów Zjednoczonych. Od roku 1492 do dziś*, tłum. Andrzej Wojtasik, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2016, s. 176.

Mowa wygłoszona w 1853 podczas czwartego Krajowego Konwentu Praw Kobiet w Nowym Jorku na sali wypełnionej przez wrogi tłum, który krzyczał, szydził i groził mówczyni.

„Wiem, że aż się chce gwizdać i chichotać na widok kolorowej kobiety, która wstała, by powiedzieć wam coś o prawach kobiet. Wszystkie nas zepchnięto tak nisko, że nikt nawet nie pomyślał, iż kiedykolwiek mogłybyśmy znów się podnieść, a jednak (...) powstaniemy i oto jestem tutaj (...). Będziemy mieć swoje prawa, przekonacie się o tym, nie uda się wam nas przed tym powstrzymać; sami zobaczycie. Możecie syczeć, ile wam się podoba, ale to i tak już nadchodzi (...). Siedzę wśród was i obserwuję, w każdej chwili jestem gotowa powstać i powiedzieć, ile czasu wam jeszcze zostało”.

Źródło: Howard Zinn, *Ludowa historia Stanów Zjednoczonych. Od roku 1492 do dziś*, tłum. Andrzej Wojtasik, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2016, s. 246.

WIELKIE IDEE
• **Prawa kobiet**

CELE

- uczeń rozumie, czym jest feminizm, dlaczego ruch powstał oraz jakie są jego cele
- uczeń poznaje historyczne przykłady kobiet łamiących stereotypy dotyczące roli kobiet
- uczeń rozumie dynamikę procesów zmian zachodzących w społeczeństwach
 - uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń ćwiczy umiejętności publicznego wypowiedzania się
 - uczeń potrafi podać przykład lokalnej i międzynarodowej grupy działającej na rzecz praw kobiet

// NIERÓWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ //

scenariusz lekcji „MIĘDZYNARODOWE DZIAŁANIA W WALCE Z NIERÓWNOŚCIAMI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ”

NR 4

PRZEDMIOT

Godzina wychowawcza

METODY:

Pogadanka, praca w grupach, praca z tekstem, praca w parach, burza mózgów

CZASTRWANIA

45 min.

MATERIAŁY:

Plakat narysowany odręcznie - kontur dziewczynki i chłopca, żółte karteczki, prezentacja multimedialna

PRZEBIEG

WPROWADZENIE

Przedstaw na plakatach uczniom 2 postacie: chłopca i dziewczynkę. Poproś uczniów, aby na samoprzylepnych karteczkach wypisali po 2 cechy dla dziewczynki i 2 cechy dla chłopca. Po wypisaniu uczniowie przyklejają karteczki na plakaty. Omów z uczniami podane cechy. Zadaj pytania:

- skąd biorą się różnice/podobieństwa wypisanych cech?
- dlaczego niektóre z nich uważają za typowo męskie/damskie?
- czy byłaby możliwość zamienienia karteczek z jednego plakatu na drugi?

Zwróć uwagę, na to, że każda cecha może pasować do każdego ucznia, niezależnie od płci.

PREZENTACJA

Spytaj uczniów, czy znają organizację ONZ i to, czym się ona zajmuje (prezentacja – slajd 1)

- Spytaj uczniów, czy wiedzą czym jest 5 Cel Zrównoważonego Rozwoju ONZ? Wyjaśnij, jakie są główne wyzwania dla tego celu (prezentacja – slajd 2,3 i 4).
- Spytaj uczniów, co rozumieją przez pojęcie *równość płci*. Na tablicy utwórz mapę myśli (prezentacja – slajdy 5,6,7).

WIELKIE IDEE

• Międzynarodowe działania

CELE

- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płeć
- uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń zna niektóre instytucje ONZ oraz potrafi wyjaśnić 5. Cel Zrównoważonego Rozwoju
- uczeń zna przykłady osób, które walczyły lub walczyły na rzecz praw kobiet

// NIERÓWNOŚCI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ // scenariusz lekcji „MIĘDZYNARODOWE DZIAŁANIA W WALCE Z NIERÓWNOŚCIAMI ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ”

NR 4

PRACA W PARACH

Pokaż listę osób walczących na rzecz praw kobiet, takich jak: Chimamanda Adichie, Ding Ling, Maya Angelou, Malala Yousefzai, Wangari Maathai, Ellen Johnson Sirleaf, Benazir Bhutto, Vigdís Finnbogadóttir, Mary Robinson, Michelle Bachelet, Shirin Ebadi, Deniza Gamze Ergüven (prezentacja – slajd 8). Poproś, aby uczniowie w parach wybrali jedną z nich lub sami wybrali przykład kobiety lub mężczyzny, którzy walczą na rzecz praw kobiet. Poproś o krótkie opracowanie ich sylwetki, korzystając z internetu, a potem o krótką prezentację.

PODSUMOWANIE

Każdy z uczniów na koniec lekcji powinien wybrać jedną działaczkę/działacza, który wydaje mu się najbardziej interesujący i uzasadnić swój wybór.

A. Materiały dodatkowe/pomocnicze (linki, obrazy etc):

Prezentacja on-line:

<https://drive.google.com/open?id=1cWTkH1xaGjlcXegRxOL6iX5hZu6rZdyG>

Cel 5: Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt (2019).

Cele zrównoważonego rozwoju. Odczytane z: <http://www.un.org.pl/cel5>

Organizacja Narodów Zjednoczonych (b.d.). Wikipedia.

Odczytane z: https://pl.wikipedia.org/wiki/Organizacja_Narod%C3%B3w_Zjednoczonych

Ośrodek Informacji ONZ (2017). Równość płci a Cele Zrównoważonego Rozwoju.

Odczytane z: <http://www.un.org.pl/rownosc-plci-a-cele-zrownowazonego-rozwoju>

WIELKIE IDEE

• **Międzynarodowe działania**

CELE

- uczeń rozumie pojęcie nierówności ze względu na płeć
- uczeń potrafi kwestionować i negować założenia i stereotypy
- uczeń zna niektóre instytucje ONZ oraz potrafi wyjaśnić 5. Cel Zrównoważonego Rozwoju
- uczeń zna przykłady osób, które walczą lub walczyły na rzecz praw kobiet

Projekt współfinansowany
przez Unię Europejską

ISBN: 978-83-946340-5-6